

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของซุซูกิ
DEVELOPMENT GUIDELINES FOR VIOLIN TEACHING BASED ON SUZUKI APPROACH

แพรวา ไส้ไทย, ปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล, ธัญยาภรณ์ โพธิกาวิณ,
Praewa Saithai, Preeyanun Promsukkul,
Dhanyaporn Phothikawin
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
College of Music, Mahidol University

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของซุซูกิ และ 2) ทราบแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของซุซูกิ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ควบคุมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย ครูผู้เชี่ยวชาญการสอนไวโอลินตามแนวทางของซุซูกิ จำนวน 10 ท่าน ผู้ปกครองของผู้เรียนไวโอลินที่เรียนตามแนวทางของซุซูกิ จำนวน 3 ท่าน และผู้เรียนไวโอลินที่เรียนตามแนวทางของซุซูกิ จำนวน 3 คน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สังเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ส่วนที่ 1 ด้านสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่า 1) ด้านครู ครูไวโอลินซุซูกิส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง มีทักษะการบรรเลงในระดับปานกลาง-ดีมาก มีความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี มีทักษะการร้องในระดับดี เข้าร่วมอบรมอย่างสม่ำเสมอ สร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียน ทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองและมีบุคลิกภาพที่ดี 2) ด้านผู้เรียน ในปัจจุบันพบว่าผู้เรียนในวัยเด็กเล็กมากขึ้น ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ฝึกซ้อมน้อย 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูสอนตามแนวทางที่อบรมมาอย่างเป็นขั้นตอนและปรับใช้แนวทางการสอนอื่น ๆ ร่วมด้วย การสอนเรื่องการอ่านโน้ตตามแนวทางของซุซูกิพบปัญหาในผู้เรียนส่วนใหญ่ แต่ไม่พบในผู้เรียนที่เรียนเครื่องดนตรีอื่นควบคู่ไปด้วย ผู้เรียนนี้มีประสบการณ์หรืออายุมากขึ้นมักไม่สนใจในการเรียนกลุ่มและครูประเมินผลตามสภาพจริง 4) ด้านสภาพแวดล้อม ครูจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้เหมาะสม แต่อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละสถานที่ ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนา 1) ด้านครู สมาคมทาเลนท์เอ็ดดูเคชั่นแห่งประเทศไทย และทางโรงเรียนต้นสังกัดควรให้ทุนสนับสนุนแก่ครูเพื่อเป็นส่วนลดค่าเข้าร่วมอบรม ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ครูเข้าร่วมอบรมเพื่อนำแนวทางการสอนไปใช้ให้สอดคล้องกับปรัชญาของซุซูกิ 2) ด้านผู้เรียน ครูและผู้ปกครองควรคำนึงถึงเป้าหมายและความพร้อมในการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการฝึกซ้อมและการ

เรียนในชั้นเรียนมากขึ้น 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูควรเริ่มสอนเรื่องการอ่านโน้ตให้เร็วขึ้น ปรับวิธีการสอนให้น่าสนใจยิ่งขึ้นหรือจัดผู้เรียนในชั้นเรียนกลุ่มตามระดับชั้นของหนังสือที่เรียนให้เหมาะสม 4) ด้านสภาพแวดล้อม ทางโรงเรียนควรจัดตารางเรียนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงเสียงรบกวนและจำนวนผู้เรียนต่อขนาดห้องเรียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนซุซูกิ; ไวโอลิน; แนวทางการพัฒนา

Abstract

This document is a qualitative research. The research's aims were: 1) to study the current state and problems faced in violin teaching based on the Suzuki approach and 2) to present potential solutions and suggested guidelines for violin teaching based on the Suzuki approach. A total of sixteen subjects, consisting of ten Suzuki qualified violin teachers, three Suzuki parents and three Suzuki students, were recruited via purposeful sampling. Data were gathered using semi-structured interviews and non-participation observation, and analyzed using descriptive analysis method.

The results of the first part show that the current state and problems of violin teaching include: 1) Teacher – most Suzuki violin teachers graduated with a degree in music, have moderate to very good music playing skills, knowledge of music theory and good vocal skills, participate in trainings regularly, create a learning environment, cooperate with parents, and have good personality. 2) Students – there are many young students nowadays. Parents and teachers involve in motivating students. Most students do not practice enough. 3) Violin teaching – teachers provide violin teaching systematically according to the training guidelines and by applying other teaching approaches. The note reading teaching according to Suzuki approach causes problems in most students but not in students studying along with other instruments. Students with more experience or older are not likely interested in group learning, and teachers assess the results based on the actual condition. 4) Learning environment – teachers properly organize a classroom environment; each individual environment is different. According to the results of the second part, potential solutions are that: 1) Teacher – the Thailand Association of Talent Education and affiliated School should provide grants to teachers for a discount on the training fee, promote and encourage teachers to participate in the training for applying

teaching approaches align with Suzuki philosophy. 2) Students – teachers and parents should consider the goals and readiness of students for more encouragement to practice and study in the classroom. 3) Violin teaching – teachers should begin teaching note reading early, make teaching approaches more interesting, properly arrange students in group classes according to the book level. 4) Learning environment – the school should set up a class schedule properly, by considering disturbance sound and classroom size based on the number of students.

Keywords: Suzuki Approach; Violin; Development Guideline

บทนำ

ปัจจุบัน ไวโอลินเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่กำลังได้รับความนิยม โดยการจัดการเรียนการสอนไวโอลินในประเทศไทยนั้นมีหลากหลายหลักสูตร อาทิเช่น หนังสือเรียนไวโอลินหลักสูตรชูซูกิ, A Tune a Day, Strictly String และยามาฮา เป็นต้น โดยส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย อีกทั้งยังมีการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบในรายวิชาเลือกเสรีในบางแห่งอีกด้วย (ภัทริศ ทรัพย์สุนทร, 2557: 57-58)

การเรียนการสอนไวโอลินตามแนวคิดของชูซูกิคิดค้นโดยชินนิชิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki) นักไวโอลินครูไวโอลินชาวญี่ปุ่นผู้ค้นพบวิธีการเรียนดนตรีที่มีความเชื่อว่า ความสามารถที่เรียกว่าความเก่งหรืออัจฉริยะไม่ได้มีติดตัวมาแต่กำเนิด ทุกคนเกิดมามีทุกสิ่งทุกอย่างเท่ากันหมด คือ ไม่มีอะไร ต้องอาศัยการเรียนรู้ การเลี้ยงดูอบรมฝึกสอนและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ล้อมรอบไปด้วยเสียงดนตรีที่ดี หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ซูซูกิได้ใช้เวลาศึกษาการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนเพื่อที่จะนำหลักการเรียนนั้นมาใช้ในการเรียนดนตรี และค้นพบว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนเหมือนกับการเรียนรู้ภาษาแม่ กล่าวคือ เรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีผ่านการฟังและการเลียนแบบก่อนการอ่านและการเขียน (สุกรี เจริญสุข, 2555: 73-74; Goodner, 2017: 1; O'Neill, 2003: 2)

เมื่อสภาพแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองผู้ซึ่งใช้ชีวิตกับผู้เรียนมากกว่าครูผู้สอน ผู้ปกครองเปรียบเสมือนครูที่บ้าน จะต้องเข้าเรียนพร้อมกับผู้เรียน สังเกตการสอนของครูและช่วยฝึกซ้อม ผู้เรียนยังต้องได้รับสภาพแวดล้อมของการฟังที่ดี โดยฟังเพลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คุ้นเคยกับบทเพลง นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องเข้าเรียนกลุ่มร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ โดยนำเพลงเรียนเดี่ยวมาบรรเลงพร้อมกันเพื่อฝึกทักษะการฟัง การบรรเลงร่วมกันและเทคนิคอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกด้วย (Bjork, 2008; Krigbaum, 2005)

การจัดการเรียนการสอนไวโอลินในประเทศไทยโดยแต่เดิมนั้นจะใช้เพียงหนังสือไวโอลินชูซูกิ แต่วิธีการเรียนยังคงใช้วิธีการเรียนแบบดั้งเดิม ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักปรัชญาและขั้นตอนการสอนเท่าที่ควร เมื่อเวลาผ่านไป ครูไวโอลินในประเทศไทยเกิดความสนใจในวิธีการสอนตามแนวทางของชูซูกิมากขึ้น จึงได้เดินทางไปอบรมระยะสั้นและระยะยาวในต่างประเทศและเกิดการรวมตัวกัน

จัดตั้งสมาคมในประเทศไทย ทำให้ในปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีด้วยวิธีการชูชูกิในประเทศมีในหลากหลายเครื่องดนตรี เช่น ไวโอลิน เชลโล เปียโน และดนตรีเด็กเล็ก จัดการเรียนการสอนโดยสถาบันดนตรีนอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในสมาคมทาเลนต์เอ็ดดูเคชั่นแห่งประเทศไทย (Thailand Association of Talent Education, TATE) (อ้อมพร โฉมวิมล, สัมภาษณ์, 28 กรกฎาคม 2562)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าสามารถแบ่งหมวดหมู่ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการสอนของชูชูกิในต่างประเทศได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ศึกษาปัญหาการบรรเลงและแนวทางการสอนไวโอลิน (Lee, 2012; Yu, 2011) 2) ศึกษาการเปรียบเทียบการสอนดนตรีตามแนวทางของชูชูกิกับการสอนตามแนวทางอื่น ๆ และการผสมผสานแนวทางการสอน (Krigbaum, 2005; Su, 2012; Hollenbaugh, 2018) และ 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเป็นครูที่บ้าน (O'Neill, 2003) ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) การศึกษาการจัดการเรียนการสอนในเครื่องดนตรีไวโอลินและเครื่องดนตรีอื่น ๆ (วิจิตรธาดา เกศา, 2556; วิจิตรดา เตรียมตระการผล, 2558) และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไวโอลิน (The Factors Related to the Achievement in Learning Violin) (Pum-In, P. (2004).

จากข้อมูลดังกล่าวมา ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยใดที่มีประเด็นเดียวกันกับงานวิจัยชิ้นนี้ จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชูกิ เนื่องจากการเรียนการสอนดนตรีตามแนวทางของชูชูกิมีปรัชญา หลักการสอนและขั้นตอนการสอนที่มีความเฉพาะตัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชูกิในประเทศไทยว่ามีสภาพและปัญหาอย่างไร รวมถึงศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชูกิเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชูกิ
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชูกิ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ควบคู่กับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 กลุ่ม ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Sampling) ประกอบด้วย

- 1) ครูผู้เชี่ยวชาญการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชูกิจำนวน 10 ท่าน มีเกณฑ์การคัดเลือก คือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาดนตรีปฏิบัติ ดนตรีศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือเอก

ไวโอลิน ผ่านการอบรมและการสอบวัดระดับการสอนไวโอลินระบบซูซูกิ ระดับ (เล่ม) 1 ขึ้นไป รับรองการสอบโดย Asia Region Suzuki Association (ARSA) และมีประสบการณ์การสอนไวโอลินตามแนวทางของซูซูกิอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป

2) ผู้ปกครองของผู้เรียนไวโอลินที่เรียนตามแนวทางของซูซูกิจากครูที่เข้าร่วมวิจัยในข้อที่ 1 จำนวน 3 ท่าน มีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เข้าร่วมสังเกตการณ์การเรียนการสอนของบุตรในห้องเรียนทุกครั้ง และให้การช่วยเหลือในการฝึกซ้อมแก่ผู้เรียนขณะที่ผู้เรียนซ้อมที่บ้าน

3) ผู้เรียนไวโอลินที่เรียนตามแนวทางของซูซูกิที่เป็นบุตรของผู้ปกครองที่เข้าร่วมวิจัย จำนวน 3 คน มีเกณฑ์การคัดเลือก คือ อายุ 7-12 ปี เข้าเรียนเดี่ยวอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และเข้าเรียนกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างทั้งหมด 3 ชุด สำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน

2) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยติดต่อกับผู้เข้าร่วมวิจัยทางโทรศัพท์หรืออีเมล เพื่อขอทำการสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครองและผู้เรียน เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งหมดแล้วจึงทำการสัมภาษณ์ โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมวิจัยแต่ละคนประมาณ 45-60 นาที หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัวแล้วจึงเข้าสังเกตการณ์การเรียนการสอนแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของซูซูกิ

1) **ด้านครู** สรุปได้ว่า ครูไวโอลินซูซูกิส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรงมีทักษะการบรรเลงในระดับปานกลาง-ดีมาก มีความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี ทักษะการร้องในระดับดี เข้าร่วมอบรมและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนและทำงานร่วมกับผู้ปกครองได้อย่างดี ใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย ครูใจดีและโอปอ้ออมอารี มีบุคลิกภาพที่ดี ให้กำลังใจและความสนิทสนมแก่ผู้เรียน ผู้ให้ข้อมูลหลักแนะนำว่าครูควรมีทักษะการสังเกตในชั้นเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ปัญหาที่พบ คือ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการอบรมสูง มีข้อจำกัดด้านเกณฑ์การสอบวัดระดับที่ซับซ้อนและมีครูไวโอลินจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เข้าร่วมการอบรม แต่ใช้ตำราซูซูกิในการสอน รวมไปถึงครูใช้คำศัพท์เฉพาะทางดนตรีที่แตกต่างกัน

2) **ด้านผู้เรียน** สรุปได้ว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจในการเริ่มเรียนไวโอลินในวัยเด็กมากขึ้น ครูแนะนำว่าผู้เรียนควรเริ่มเรียนดนตรีเด็กเล็ก SECE ในช่วงอายุ 0-3 ปีก่อนที่จะเรียนปฏิบัติไวโอลิน ผู้เรียนส่วนใหญ่ฝึกซ้อมไม่เพียงพอ แต่ในขณะเดียวกันผู้เรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักฝึกซ้อมทุกวันและฟังเพลงสม่ำเสมอโดยผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือ การฟังเพลงเชิงรุกจะยากสำหรับผู้เรียนเด็กเล็กและอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด ผู้ปกครองและครูสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนโดยการแนะนำเข้าชมคอนเสิร์ต ใ้รางวัล ฝึกซ้อมเป็นตัวอย่างและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ปัญหาที่พบ คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ฝึกซ้อมไม่เพียงพอเป็นผลมาจาก การได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากผู้ปกครองและครูไม่เพียงพอ ผู้เรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ มีสภาพอารมณ์ที่แปรปรวน ร่างกายเหนื่อยล้า จำวิธีการบรรเลงไม่ได้หรือเกิดเสียงรบกวนนอกบ้าน

3) **ด้านการจัดการเรียนการสอน** สรุปได้ว่า ผู้ปกครองและผู้เรียนพึงพอใจกับการเรียนการสอน ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือที่บ้านและในชั้นเรียน ครูเตรียมความพร้อมในการสอนอย่างดี สอนเป็นลำดับขั้นตอน ใช้รูปแบบการสอนผสมผสานระหว่างครูเป็นศูนย์กลางและผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งนำแนวทางการสอนอื่นมาปรับใช้ร่วมด้วย ครูเริ่มสอนอ่านโน้ตเมื่อผู้เรียนอายุ 7 ขวบหรือตามความพร้อมและความเหมาะสม นอกเหนือจากการเรียนเดี่ยว ผู้เรียนเข้าเรียนกลุ่มตามตำราที่ตนเองเรียนหรือต่ำกว่าอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อเดือน ทำการสอนโดยครูไวโอลินจำนวน 1-2 ท่าน ในชั้นเรียนกลุ่มใช้วิธีเปิดซีดีเพลงเปียโนประกอบหรือบรรเลงจริงโดยนักเปียโนอาชีพ โดยจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสมต่อการเรียนกลุ่มประมาณ 4-8 คน ทั้งนี้ครูควรระมัดระวังการเปรียบเทียบที่อาจเกิดจากตัวผู้เรียนเอง ความเขินอายของผู้เรียนที่ไม่อยากให้ผู้ปกครองเข้าร่วม และความสนใจที่ลดลงของผู้เรียนที่เคยเรียนมาแล้ว ช่วงเวลาการเรียนกลุ่มและเดี่ยวขึ้นอยู่กับช่วงวัยและความสะดวกของผู้เรียน ผู้เรียนเด็กเล็กไม่ควรเรียนเกิน 30 นาที โดยครูต้องแจ้งกติกาการเรียนให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบ และครูประเมินผลตามสภาพจริง ผู้เรียนสามารถเลือกจัดคอนเสิร์ตหรือสอบวัดระดับได้ตามความเหมาะสม ปัญหาที่พบในการเรียนเดี่ยว คือ ความหลากหลายของยุคเพลง ผู้เรียนไม่อ่านโน้ตและจำบทเพลงไม่ได้ การเรียนกลุ่มพบปัญหา คือ จำนวนผู้เรียน อายุที่แตกต่างกัน การจัดแบ่งเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและไม่ดึงดูดสำหรับผู้เรียนเด็กโต

4) **ด้านสภาพแวดล้อม** สรุปได้ว่า ครู ผู้ปกครองและผู้เรียนพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมและความเรียบร้อยของห้องเรียน บรรยากาศภายนอกโรงเรียนร่มรื่น ปัญหาที่พบ คือ มีเสียงรบกวน ห้องเรียนกลุ่มมีขนาดเล็กเกินไปและอุณหภูมิไม่เหมาะสม

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชุกิ

1) **ด้านครู** สรุปได้ว่า เนื่องด้วยค่าธรรมเนียมในการอบรมครูสูง สมาคมทาลานท์เอ็ดดูเคชั่นแห่งประเทศไทยควรให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนชูชุกิแก่สถาบันต่าง ๆ โดยการให้ทุนสนับสนุนค่าอบรมบางส่วนแก่ครู หรือโรงเรียนต้นสังกัดให้ยืมทุนเพื่อกระตุ้นให้ครูเข้าอบรมมากขึ้น ครูที่ผ่านการอบรมแล้วควรผลักดันตัวเองเป็นวิทยากรเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมและกระจายสู่ภูมิภาคอื่น ๆ สมาคมชูชุกิแห่งเอเชียควรพิจารณาในการปรับเงื่อนไขการสอบวัดระดับให้กว้างขึ้น ทีมงานของสมาคม

ควรประชุมกันมากขึ้นเพื่อเสริมสร้างสมาธิให้แข็งแรง และครูในโรงเรียนเดียวกันควรประชุมในการเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางดนตรีแบบเดียวกัน

2) **ด้านผู้เรียน** สรุปได้ว่า ครูต้องทราบเป้าหมายการเรียนของผู้เรียนและผู้ปกครอง เพื่อปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ แล้วจึงให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับปรัชญาการเรียนดนตรีตามแนวทางของซูซูกิ ผู้ปกครองปรับวิธีการฝึกซ้อมที่บ้านให้เกิดความสนุกมากขึ้น ตั้งเป้าหมายในการซ้อมและเสริมแรงใจ ชี้ให้เห็นคุณค่าในตนเอง แนะนำให้ไปดูคอนเสิร์ต ลดการบ้านให้น้อยลง เพื่อผลักดันให้ผู้เรียนมีเวลาฝึกซ้อมมากขึ้น ครูปรับวิธีการบรรเลงของผู้เรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน จัดหาอุปกรณ์เสริมให้เหมาะกับสรีระของผู้เรียนที่มีร่างกายและกล้ามเนื้อที่ไม่ยืดหยุ่น ลดเวลาเรียนของผู้เรียนเด็กเล็กให้สั้นลงและใช้เวลาที่เหลือในชั้นเรียนสอนผู้ปกครองในเรื่องวิธีการบรรเลงและปรัชญาการเรียนดนตรีตามแนวทางของซูซูกิ ผู้เรียนที่มีสภาพอารมณ์ที่แปรปรวนและเหนื่อยง่าย ครูควรให้ผู้เรียนหยุดพัก แต่ถ้าหากผู้เรียนมีความเขินอายที่ผู้ปกครองที่เข้ามานั่งในชั้นเรียน ควรแก้ปัญหาโดยการให้ผู้ปกครองเข้ามานั่งฟังใน 10 นาทีสุดท้ายแล้วค่อย ๆ เพิ่มเวลานั่งฟังขึ้นเรื่อย ๆ

ในการฝึกซ้อมที่บ้าน ผู้ปกครองควรตั้งเงื่อนไขและสร้างวินัยการฝึกซ้อมให้เป็นกิจวัตร หากผู้เรียนเกิดความเหนื่อยง่ายในการซ้อมควรให้ผู้เรียนหยุดพัก การแก้ปัญหาในการฝึกซ้อม ทำได้โดยการซ้อมให้ช้าลงหรือการส่งข้อความไปสอบถามครูและทดลองเล่นในวิธีการต่าง ๆ ผู้ปกครองและผู้เรียนช่วยกันเปลี่ยนสายไวโอลินในกรณีที่สายขาดและย้ายสถานที่ซ้อมในบ้านหากมีเสียงรบกวน

3) **ด้านการจัดการเรียนการสอน** สรุปได้ว่า ครูจัดหาแบบฝึกหัดหรือบทเพลงในยุคอื่น ๆ นอกเหนือจากยุคบาโรกสอนเสริมในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักบทเพลงหลายยุค ครูเริ่มสอนอ่านโน้ตเร็วขึ้นให้ผู้เรียนที่มีความพร้อมหรือสอนเสริมการอ่านโน้ตในชั้นเรียนกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนอ่านโน้ตได้ หากผู้เรียนไม่สามารถจำเพลงได้ ผู้ปกครองควรเปิดเพลงที่ผู้เรียนจำไม่ได้ให้ผู้เรียนฟัง พร้อมทั้งร้องนิ้วหรือโน้ตขณะฟังเพลง

ในกรณีที่มีผู้เรียนจำนวนมากในชั้นเรียนกลุ่ม ครูหรือโรงเรียนควรให้ผู้ปกครองลงชื่อก่อนเรียน พร้อมทั้งแจ้งรายชื่อเพลงที่ใช้ในการเรียนกลุ่มให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ปรับกิจกรรมการสอนให้กระชับและลดการให้ผู้เรียนบรรเลงเป็นรายบุคคล แล้วแจ้งครูสอนเดี่ยวของผู้เรียนรับทราบโดยตรงเพื่อแก้ไขในชั้นเรียนเดี่ยวต่อไป หากผู้เรียนมีจำนวนน้อยเกินไป ครูควรเพิ่มกิจกรรมและให้ผู้เรียนบรรเลงเดี่ยวในชั้นเรียนกลุ่มมากขึ้น ครูแบ่งให้ผู้เรียนที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกันเข้าเรียนในกลุ่มเดียวกันเพื่อลดช่องว่างในความแตกต่างของทักษะการบรรเลงในชั้นเรียนกลุ่ม ครูแยกผู้เรียนเด็กโตที่เพิ่งเรียนออกมาจากผู้เรียนเด็กเล็กและเสริมบทเพลงวงดนตรี

4) **ด้านสภาพแวดล้อม** สรุปได้ว่า โรงเรียนควรจัดตารางห้องเรียนให้เหมาะสมและจำกัดจำนวนผู้เรียนพอดีกับขนาดห้อง ปรับอุณหภูมิให้คงที่และเปิดเครื่องปรับอากาศไว้ล่วงหน้า

การอภิปรายผล

1) ด้านครู

ประเด็นที่หนึ่ง เรื่อง การเข้าร่วมอบรม เนื่องด้วยการอบรมมีค่าใช้จ่ายสูง ส่งผลให้ครูเข้าร่วมอบรมน้อยและครูไวโอลินส่วนใหญ่ นำแบบเรียนชูชูกิมาใช้ในการสอนแต่ไม่ได้เข้าการอบรม ส่งผลให้การสอนไม่สอดคล้องกับปรัชญาของชูชูกิ สมาคมทาสเลนท์เอ็ดดูเคชั่นแห่งประเทศไทยและโรงเรียนดนตรีต้นสังกัดควรให้ทุนสนับสนุน โรงเรียนดนตรีต้นสังกัดควรผลักดันให้ครูเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาการสอนและครูไวโอลินชูชูกิชาวไทยที่กำลังดำเนินการอบรมควรผลักดันและพัฒนาตนเองเพื่อสอบเป็นวิทยากร สอดคล้องกับ กุติสร่า จิตรชญาวณิช (2561: 226-227) กล่าวว่า ครูที่ดีต้องพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ แลกเปลี่ยนความรู้กับครูด้วยกันเองหรือครูจากโรงเรียนอื่นและชุมชน มีการพัฒนาคุณภาพของการสอนของครูโดยการฝึกอบรมและสร้างเครือข่ายครู

ประเด็นที่สอง เรื่อง การสอบวัดระดับ ครูผู้ให้ข้อมูลหลักแนะนำว่าให้ปรับเงื่อนไขการสอบวัดระดับของครูให้กว้างขึ้น แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เกณฑ์การเข้าร่วมมีความเหมาะสมและมีมาตรฐานที่ดี เพื่อควบคุมคุณภาพการสอนของครู สอดคล้องกับ กุติสร่า จิตรชญาวณิช (2561: 226) กล่าวว่า สถาบันที่ผลิตครูควรมีศักยภาพเพื่อทำให้ครูที่ผลิตนั้นมีคุณภาพและความเชี่ยวชาญในการสอน

2) ผู้เรียน

ประเด็นที่หนึ่ง เรื่อง การฟังเพลง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ฟังเพลงแบบผ่านหูแต่จะฟังแบบฟังเชิงรุกเพียงเพื่อยืนยันความถูกต้องของเพลง เนื่องจากการฟังเชิงรุกส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและผู้เรียนเด็กเล็กไม่สามารถฟังเพลงในลักษณะนี้ได้ จากข้อมูลนี้สอดคล้องกับพัฒนาการทางดนตรีของเด็กของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541: 11-12) กล่าวว่า ผู้เรียนช่วงอายุ 2-7 ปี มีพัฒนาการด้านการฟังเพลงที่ไม่เต็มที่ ไม่สามารถนั่งฟังเพลงเป็นเวลานานได้ ผู้เรียนช่วงอายุ 7-12 มีพัฒนาการด้านการฟังที่ดีขึ้น และผู้เรียนช่วงอายุ 12-15 ปี สามารถฟังเพลงระดับที่ยากขึ้นได้

ประเด็นที่สอง เรื่อง สรีระของผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีสรีระที่แตกต่างกัน ดังนั้น ครูต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างกันของสรีระและจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องกับ ศศิธร เวียงวงละย (2556: 22) กล่าวว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และบรรลุผลได้นั้น ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะและพัฒนาการตามธรรมชาติในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน

ประเด็นที่สาม เรื่อง การฝึกซ้อม พบว่าผู้เรียนฝึกซ้อมไม่เพียงพอ แก้ไขโดย 1) ครูต้องทราบเป้าหมายของผู้เรียนและจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับเป้าหมายนั้น สอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2541: 12) กล่าวว่า ครูต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนตามความคาดหวังของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล และ 2) ครูอธิบายปรัชญาการเรียนดนตรีตามแนวทางของชูชูกิให้ผู้ปกครองเข้าใจเพื่อให้ผู้ปกครองเตรียมความพร้อม ช่วยเหลือผู้เรียนในการฝึกซ้อมด้วยความสนุกสนานและคอยให้กำลังใจ สอดคล้องกับ Starr (2000: 11-19) กล่าวว่า ครูต้องให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองในการเป็นครูที่บ้าน สอนวิธีการและพื้นฐานบรรเลง ให้คำแนะนำการฝึกซ้อมเพื่อให้ผู้ปกครองกลับไปสร้างสภาพแวดล้อมและแรงจูงใจในการเรียนแก่ผู้เรียน

ประเด็นที่สี่ เรื่อง สภาพอารมณ์ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีสภาพอารมณ์ที่แปรปรวนจากความเหนื่อยล้าทั้งในห้องเรียนและขณะฝึกซ้อมที่บ้าน และผู้เรียนเด็กเล็กไม่สามารถเพ่งความสนใจเป็น

ระยะเวลาได้นาน ประเด็นนี้สอดคล้องกับ สุรางค์ โค้วตระกูล (2559: 85) ซึ่งกล่าวไว้ว่า พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของผู้เรียนระดับประถมศึกษาจะเริ่มเรียนรู้ในการควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่ตั้งใจเรียน อยู่ไม่นิ่ง อารมณ์แปรปรวนหรือโกรธ และสอดคล้องกับ Slavin (2009: 73) ที่กล่าวว่า กล้ามเนื้อและกระดูกของผู้เรียนในช่วงอายุ 7-12 ปีเป็นช่วงที่กำลังยืด อาจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดอาการปวดเมื่อยทางร่างกายได้ และผู้เรียนวัยนี้ไม่สามารถอยู่นิ่ง ๆ ได้นาน

3) การจัดการเรียนการสอน

ประเด็นที่หนึ่ง แนวทางและขั้นตอนการสอน พบว่า แบบเรียนชูชุกมีข้อจำกัดเรื่องบทเพลงและแบบฝึกหัด ดังนั้นครูควรสอนบทเพลงหรือแบบฝึกหัดอื่น ๆ เสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และรู้จักบทเพลงอื่น ๆ มากขึ้น สอดคล้องกับ ญรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555: 242) กล่าวว่า บทเพลงที่ใช้ในการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีควรมีความหลากหลายของนักประพันธ์และยุคสมัย

ประเด็นที่สอง เรื่อง การอ่านโน้ต แบ่งออกเป็นประเด็นย่อยได้ 2 ประเด็น คือ ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการฟังก่อนการอ่านโน้ตมักมีปัญหาในการอ่านโน้ต ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับ Behrend & Keats (1998: 49) กล่าวว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการฟังแล้วทำตามหรือเรียนด้วยการใช้หูจะทำให้การอ่านโน้ตหรือการแปลสัญลักษณ์เป็นเรื่องที่ยาก โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยแนะนำว่า 1) ครูควรใช้กิจกรรมในชั้นเรียนกลุ่มสอนอ่านโน้ต สอดคล้องกับ Starr (2000: 159) กล่าวว่า ผู้เรียนควรรู้จักสัญลักษณ์ทางดนตรีก่อนเริ่มเรียนการอ่าน จากนั้นจึงสอนการอ่านโน้ตโดยใช้แบบฝึกหัดอื่น ๆ เล่นเกมสื่การอ่านโน้ตและฝึกบรรเลงเพลงวงดนตรีเพื่อฝึกไหวพริบด้านจังหวะในชั้นเรียนกลุ่ม แต่ในทางกลับกัน ผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านโน้ตมาก่อนส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถจำโน้ตได้ เนื่องจากเคยชินกับการอ่านมากกว่าการฟัง ดังนั้น ผู้ปกครองควรให้ผู้เรียนฟังเพลงพร้อมกับท่อนี่ขณะฟัง สอดคล้องกับ Goodner (2017: 72-74) กล่าวว่า การฟังเพลงพร้อมกับการอ่านโน้ตจะเป็นการฟังสำหรับผู้เรียนที่เรียนมาแล้ว และการฟังเพลงจะช่วยให้การเรียนรู้เครื่องดนตรีง่ายขึ้นเนื่องจากผู้เรียนจะมีภาพของบทเพลงในความคิดว่าบทเพลงมีลักษณะเป็นอย่างไร

ประเด็นที่สาม เรื่อง การเรียนกลุ่ม พบว่าการเรียนกลุ่มไม่ดึงดูดสำหรับผู้เรียนที่มีประสบการณ์หรือผู้ที่มีอายุมากขึ้น ครูควรเปลี่ยนวิธีการสอนให้หลากหลาย แยกกลุ่มเด็กโตออกจากกลุ่มเด็กเล็กและเพิ่มบทเพลงวงดนตรี ในชั้นเรียนกลุ่ม สอดคล้องกับ Starr (2000: 39) กล่าวว่า ครูไม่ควรจัดรูปแบบการเรียนกลุ่มที่เหมือนเดิมในทุกครั้งของการเรียนและควรแจ้งให้ผู้เรียนรับทราบถึงบทเพลงที่จะใช้ในการเรียนกลุ่มในครั้งต่อไปเพื่อให้ผู้เรียนเตรียมตัวในการฝึกจำโน้ตก่อนมาเรียน

ประเด็นที่สี่ การประเมินผล พบว่า การเรียนดนตรีตามแนวทางของชูชุกก็ไม่มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน แต่ในการสอนเพลงหรือแบบเรียนในระดับที่สูงขึ้น ครูประเมินผลตามสภาพจริง กล่าวคือ ครูจะคำนึงถึงขีดความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า การประเมินผลของครูผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับ ญรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555: 247-249) กล่าวว่า การประเมินผลทางการบรรเลงดนตรีเป็นการประเมินผลเชิงคุณภาพ ไม่จำเป็นต้องแสดงผลเป็นตัวเลขครูสามารถแสดงผลตามความพึงพอใจ นอกจากนี้ ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย (2560: 202-203) กล่าวว่า การ

จัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงจะให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดีและมีความสุข ผลของการประเมินนำมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

ประเด็นที่ห้า เรื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต จากผลวิจัยพบว่าผู้เรียนเด็กโตหรือผู้เรียนที่เรียนมาระยะหนึ่งแล้วสามารถฝึกซ้อมได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครอง ผู้วิจัยเห็นว่าจากผลวิจัยนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถที่จะฝึกซ้อมและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อสนองความสนใจของตนเองได้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับ ผุสดี กลิ่นเกษร (2562: 1442-1443) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ของคนแต่ละคนตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิตที่เกิดขึ้นทั้งในการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สามารถประกอบอาชีพได้

4) ด้านสภาพแวดล้อม

ประเด็นที่หนึ่ง เรื่อง สภาพแวดล้อมของห้องเรียน พบว่า ขนาดห้องและอุณหภูมิไม่เหมาะสม เกิดเสียงรบกวนภายนอก ทางโรงเรียนควรจัดให้ผู้เรียนลงชื่อก่อนเข้าเรียน เตรียมห้องสอนให้มีอุณหภูมิที่ดีและจัดตารางเรียนให้เหมาะสม สอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเที่ยง (2553; 240) ห้องเรียนที่มีขนาดเหมาะสม มีการจัดวางโต๊ะเก้าอี้เป็นระเบียบ มีแสงสว่างที่เพียงพอ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นบรรยากาศในชั้นเรียนซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนราบรื่น สร้างลักษณะนิสัยที่ดีและดูแลสุขภาพที่ดีของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

- 1) ข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชุกีในงานวิจัยชิ้นนี้ ทั้งครูและผู้ปกครองสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนและการฝึกซ้อมได้ตามความเหมาะสม
- 2) สมาคมทนายที่เอ็ดดูเคชั่นแห่งประเทศไทยควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนทุนส่วนหนึ่งในการจัดอบรมแก่ครูไวโอลินอย่างทั่วถึงเพื่อเพิ่มการผลิตครูไวโอลินตามแนวทางของชูชุกีให้เพิ่มขึ้นและกระจายทั่วทุกภูมิภาค
- 3) ครูไวโอลินตามแนวทางของชูชุกีที่ผ่านการอบรมแล้วควรสอบวัดระดับและเข้าร่วมอบรมในระดับที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชุกีในนำเสนอเพียงสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในเครื่องมือไวโอลินและตามแนวทางการสอนของชูชุกีเท่านั้น ดังนั้น ในการทำงานวิจัยในครั้งต่อไปสามารถนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในเครื่องดนตรีชิ้นอื่นหรือแนวทางการสอนอื่น ๆ
- 2) ศึกษาการเปรียบเทียบหรือการประยุกต์แนวทางการจัดการเรียนการสอนไวโอลินตามแนวทางของชูชุกีและแนวทางการจัดการเรียนการสอนอื่น ๆ

3) เจาะจงและเจาะลึกถึงการนำปรัชญาข้อใดข้อหนึ่งหรือวิธีการเรียนตามแนวทางของซูซูกิไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

- กุลิสรา จิตรชญาวณิช. (2561). **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). **ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). **จิตวิทยาการสอนดนตรี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2560). **พื้นฐานการจัดการการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- ผุสดี กลิ่นเกษร. (2562). **การเรียนรู้ตลอดชีวิตกับการพัฒนาทักษะชีวิต**. ใน มหาวิทยาลัยศรีปทุม, *หนังสือประมวลบทความ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14* (หน้า 1440-1447). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ภัทริศ ททรัพย์สุนทร. (2557). **ทักษะการเล่นไวโอลินและเจตคติต่อการเรียนไวโอลินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรีที่เรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบบทบาทสมมุติและวิธีการสอนแบบสาธิต**. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี* 3 (2): 75-85.
- วิรัตน์ธาดา เกาคำ. (2556). **การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น**. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, สาขาดนตรี ศึกษา.
- วิจิตรา เตรียมตระการผล. (2558). **การเรียนการสอนไวโอลินของแผนก ศิลป์- ดนตรีในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาดนตรีศึกษา.
- สุกรี เจริญสุข. (2555). **ศักยภาพความเป็นเลิศด้านดนตรี: ดนตรีกับเด็ก**. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). **การจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- อ้อมพร โฉมวิมล. **ประธานสมาคมทาเลนต์แอนด์ดูเคชั่นแห่งประเทศไทย.** (8 กรกฎาคม 2562). สัมภาษณ์.
- Behrend, L., & Keats, S. (1998). **The Suzuki Approach.** Miami, FL: Summy-Birchard.
- Bjork, M. (2008). **Expanding Horizons: The Suzuki-Trained Violinist Grows Up.** Van Nuys, CA: Alfred.
- Goodner, C. E. (2017). **Beyond the Music Lesson: The Habits of Successful Suzuki Families.** Hillsboro, OR: Brookside Suzuki Strings.
- Hollenbaugh, K. N. (2018). **A Descriptive Analysis of Instructional Strategies Used by Suzuki and Non- Suzuki Studio Violin Teachers.** (Master's thesis). Available from ProQuest Dissertations and Thesis database. (UMI No. 10840377)
- Krigbaum, C. D. (2005). **The Development of an Audiation-based Approach to Suzuki Violin Instruction Based on the Application of Edwin E. Gordon's Music Learning Theory.** (Master's thesis). Available from ProQuest Dissertations and Thesis database. (UMI No. 1427646)
- Lee, Y. (2012). **A Pedagogical Guide to Suzuki Violin School, Volume 4 Using the Suzuki Method.** (Master's thesis). Available from ProQuest Dissertations and Thesis database. (UMI No. 3539921)
- O'Neill, A. (2003). **Parent as home teacher of Suzuki cello, violin, and piano students: observation and analysis of Suzuki method practice sessions.** (Doctoral document). Available from ProQuest Dissertations and Thesis database. (UMI No. 3119251)
- Pum-In, P. (2004). **The Factors Related to the Achievement in Learning Violin.** (Master's thesis). Mahidol University, Faculty of Graduate Studies.
- Slavin, R. E. (2009). **Educational Psychology Theory and Practice.** Upper Saddle River, NJ: Pearson
- Slone, K. C. (1982). **They're rarely too young-and never too old "to Twinkle".** Lexington, KY: Life Force.
- Starr, W. (2000). **The Suzuki Violinist.** Van Nuys, CA: Alfred.
- Su, C. (2012). **A new American school of string playing- a comparison of the O'connor violin method and the Suzuki violin method.** (Doctoral essay).

Available from ProQuest Dissertations and Thesis database. (UMI No. 3511812)

Suzuki, S. (1981). *Ability Development from Age Zero*. (M. L. Nagata, Trans.). USA: Summy-Birchard. (Original work published 1969).

Suzuki, S. (1998). **Shinichi Suzuki: His speeches and essays**. Van Nuys, CA: Alfred.

Yu, S. (2011). **A Pedagogical Guide: Using Sassmannshaus's Early Start on the Violin, Volumes 1 and 2 as a supplement to the Suzuki Violin School, Volume 1**. (Doctoral document). Available from ProQuest Dissertations and Thesis database. (UMI No. 3539955)